

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21.12.2011, sp. zn. 29 Cdo 5026/2009, ECLI:CZ:NS:2011:29.CDO.5026.2009.1

Číslo: 69/2012

Právní věta: Nárokem odděleného věřitele, který ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 písm. a) zákona č. 328/1991 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2007 nemůže být dotčen vyrovnáním, je ve shodě s ustanovením § 28 odst. 1 uvedeného zákona „právo odděleného věřitele, aby jeho pohledávka byla uspokojena ze zpeněžení věci, práva nebo pohledávky, jimiž byla zajištěna“. Zástavní věřitel, který je i osobním věřitelem dlužníka (jenž je současně dlužníkem zástavním) ve vyrovnacím řízení vedeném podle zákona č. 328/1991 Sb., má po skončení vyrovnání splněného dlužníkem jen právo na uspokojení osobní pohledávky ze zástavy, nikoliv již z jiného dlužníkovy majetku. Osobní závazek dlužníka vůči tomuto věřiteli zanikl v rozsahu, v němž dlužník nebyl k jeho plnění povinen podle obsahu vyrovnání (stejně jako ostatní dlužníkovy osobní závazky), splněním potvrzeného vyrovnání. Je-li osobní pohledávka zástavního věřitele vůči osobnímu dlužníku, jenž je současně zástavním dlužníkem, podle stavu ke dni, kdy nabylo právní moci usnesení o povolení vyrovnání takovému dlužníku, nižší než hodnota zástavy, která ji zajišťuje, nelze částku, o kterou výtěžek zpeněžení zástavy převyšuje takto určenou pohledávku, použít na úhradu úroků a úroku z prodlení, které měly přirůst k zajištěné pohledávce v době od právní moci usnesení o povolení vyrovnání; právo na toto příslušenství zaniklo všem věřitelům vůči dlužníku dnem právní moci usnesení o potvrzení vyrovnání (které bylo následně i splněno).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 21.12.2011

Spisová značka: 29 Cdo 5026/2009

Číslo rozhodnutí: 69

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Vyrovnání, Zástavní právo

Předpisy: § 28 odst. 1 ZKV ve znění do 31.12.2007

§ 52 odst. 2 písm. f) ZKV ve znění do 24.10.2000

§ 53 odst. 2 ZKV ve znění do 24.10.2000

§ 60 odst. 1 písm. a) ZKV ve znění do 31.12.2007

§ 63 odst. 1 ZKV ve znění do 24.10.2000

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobou ze dne 26. 4. 2006 se žalobce V., a. s., domáhal po žalované ČKA zaplacení částek 369 809 605,93 Kč a 909 743,96 EUR, vždy s úrokem z prodlení z dlužné částky ve výši 8,75 % od 27. 4. 2006 a dále v aktuální výši odpovídající ročně výši repo sazby stanovené ČNB a navýšené o 7 procentních

bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, v němž trvá prodlení žalované, do zaplacení. Žalobu odůvodnil tím, že:

- 1) Usnesením ze dne 15. 9. 2000, které nabylo právní moci dne 11. 11. 2000, povolil Krajský obchodní soud v Ostravě žalobci (jako dlužníku) vyrovnání.
- 2) Usnesením ze dne 3. 8. 2001, které nabylo právní moci dne 14. 12. 2001, Krajský obchodní (správně jen Krajský) soud v Ostravě potvrdil vyrovnání.
- 3) Usnesením ze dne 9. 5. 2002, které nabylo právní moci téhož dne, prohlásil Krajský obchodní (správně jen Krajský) soud v Ostravě vyrovnání za skončené.
- 4) Žalovaná přihlásila do vyrovnání (podáním ze dne 11. 10. 2000, ve znění podání z 23. a 25. 10. 2010 a 11. 6. 2001) pohledávku ze smlouvy o restrukturalizaci úvěru ze dne 11. 6. 1996 v celkové výši 1 907 346 930,98 Kč, tvořenou jistinou ve výši 1 532 090 098,88 Kč a příslušenstvím (úroky, úroky z prodlení a poplatky) ve výši 375 266 272,10 Kč (dále jen „pohledávka č. 1“), podle stavu do dne 11. 11. 2000, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o povolení vyrovnání. Co do částky 503 900 000 Kč (bez rozlišení na jistinu a příslušenství) přihlásila žalovaná pohledávku č. 1 jako přednostní pohledávku ve smyslu ustanovení § 54 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“), tedy jako pohledávku zajištěnou zástavním právem k nemovitostem v katastrálním území Z. - H. podle smlouvy ze dne 3. 3. 1997.
- 5) Žalovaná přihlásila do vyrovnání (podáním ze dne 12. 10. 2000, ve znění podání z 24. 5. 2001) pohledávku ze smlouvy o úvěru ze dne 13. 7. 1998 v celkové výši 1 418 006 583,49 Kč, tvořenou jistinou ve výši 1 200 000 000 Kč a příslušenstvím (úroky, úroky z prodlení a poplatky) ve výši 218 006 583,49 Kč (dále jen „pohledávka č. 2“), podle stavu do dne 11. 11. 2000, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o povolení vyrovnání. Co do částky 1 367 324 772,14 Kč (bez rozlišení na jistinu a příslušenství) přihlásila žalovaná pohledávku č. 2 jako přednostní pohledávku ve smyslu ustanovení § 54 ZKV, tedy jako pohledávku zajištěnou zástavním právem k nemovitostem v katastrálním území Z. - H. podle zástavních smluv ze dne 10. 5. 1999 a 1. 10. 1999 a dále zástavním právem k nemovitostem v katastrálním území M. O., Z. n/O., Z. - VŽ, V., H. a K. n/O. podle zástavní smlouvy ze dne 13. 7. 1998 a k nemovitostem v katastrálním území M. O. podle zástavní smlouvy ze dne 21. 8. 1998.
- 6) Žalovaná přihlásila do vyrovnání (podáním ze dne 12. 10. 2000, ve znění podání z 24. 5. 2001) pohledávku ze smlouvy o úvěru ze dne 4. 9. 1998 (kde část úvěru byla poskytnuta v DEM) v celkové výši 453 802 011,50 Kč, tvořenou jistinou ve výši 395 890 400 Kč a příslušenstvím (úroky, úroky z prodlení a poplatky) ve výši 57 911 611,50 Kč (dále jen „pohledávka č. 3“), podle stavu do dne 11. 11. 2000, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o povolení vyrovnání. Co do částky 446 050 567,50 Kč (bez rozlišení na jistinu a příslušenství) přihlásila žalovaná pohledávku č. 3 jako přednostní pohledávku ve smyslu ustanovení § 54 ZKV, tedy jako pohledávku zajištěnou zástavním právem k nemovitostem v katastrálním území Z. - H. podle zástavních smluv ze dne 10. 5. 1999 a 1. 10. 1999 a dále zástavním právem k nemovitostem v katastrálním území M. O., Z. n/O., Z. - VŽ, V., H. a K. n/O. podle zástavní smlouvy ze dne 4. 9. 1998.
- 7) Nezajištěná část pohledávek byla vypořádána v souladu s usnesením o potvrzení vyrovnání. Zajištěné části pohledávek se toto usnesení netýkalo. Žalovaná zajištěnou část pohledávek dále (podle žalobce nesprávně) úročila jak běžným, tak sankčním, úrokem a žalobce je splácel.
- 8) Žalovaná jako postupitel uzavřela se společností L. O., a. s., nyní V. H., a. s. (dále jen „společnost VH“), jako postupníkem dne 19. 8. 2003 smlouvu o postoupení pohledávky (dále jen „postupní smlouva“), jejímž předmětem byly mimo jiné i pohledávky č. 1 až 3, v účetní hodnotě k 30. 6. 2003, jejichž výše činila u pohledávky č. 1 částku 522 535 797,04 Kč, u pohledávky č. 2 částku 1 764 782 949,53 Kč a u pohledávky č. 3 částku 455 912 996,99 Kč.
- 9) Po postoupení pohledávek bylo zjištěno, že (v celé postoupené výši) neexistují, neboť k 14. 12. 2001 částečně zanikly ze zákona. Nebyly totiž v rozsahu, ve kterém byly přihlášeny do vyrovnání jako přednostní, zajištěny v plné výši. V části, kterou nekrýlo zajištění, proto zanikly dle § 63 odst. 1, poslední věty, ZKV, jehož použitelnost dovodil i Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. [32 Odo 1171/2004](#)

(jde o rozsudek ze dne 16. 10. 2006, který je - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže a vydaná v době od 1. 1. 2001 - veřejnosti dostupný na webových stránkách Nejvyššího soudu).

10) Podle znaleckých posudků, které si žalobce nechal vypracovat, činí hodnota zajištění u pohledávky č. 1 částku 3 200 000 Kč, u pohledávky č. 2 částku 319 600 000 Kč a u pohledávky č. 3 částku 0 Kč (jelikož zástavní právo bylo zřízeno jako druhé nebo pozdější v pořadí u nemovitostí, jejichž hodnota zajištění byla zohledněna již u pohledávky č. 2). Nad tyto částky proto pohledávky zanikly (jako řádně nepřihlášené do vyrovnání) dnem 14. 12. 2001. Uvedené potvrzují i závěry zformulované v rozhodčím nálezu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. Rsp 99/04, vydaném ve sporu o určení částečného zániku pohledávek (mimo jiné i postoupené části pohledávek č. 1 až 3) mezi společností VH (jako žalobcem) a žalobcem v této věci (jako žalovaným), pod bodem 49. Po 14. 12. 2001 proto pohledávka č. 1 existovala jen ve výši 3 200 000 Kč, pohledávka č. 2 jen ve výši 319 600 000 Kč a pohledávka č. 3 již neexistovala vůbec. Po uvedeném dni se tyto pohledávky také již nemohly zvyšovat o úroky, úroky z prodlení nebo o další příslušenství. Je pravdou, že zákon nestanoví povinnost věřitele ocenit zajištění znaleckým posudkem, ale pokud tak neučiní, musí nést nepříznivé důsledky svého dispozitivního subjektivního chování; potud žalobce poukazuje na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. [I. ÚS 435/99](#) (jde o usnesení ze dne 11. 11. 1999, uveřejněné pod číslem 71/1999 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu) a analogicky na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [29 Odo 176/2004](#) (jde o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2004, uveřejněný pod číslem 72/2005 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek - dále jen „R 72/2005“).

11) Na výše uvedeném základě žalobce dovozuje, že mu vznikl nárok na vydání bezdůvodného obohacení představující platby na zaniklou část pohledávek, když obecně platí, že je-li plněno na základě právního titulu, který odpadl, nebo bez právního důvodu, má osoba, které bylo plněno, povinnost takové plnění vydat.

12) Do doby, než došlo k postoupení pohledávek, plnil žalobce na tyto pohledávky přihlášené jako přednostní tak, že uhradil postupem dle § 330 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku:

- na pohledávku č 1 celkem částku 176 100 000 Kč, z toho 82 061 474,28 Kč na jistinu a 94 038 525,72 Kč na její příslušenství;

- na pohledávku č 2 celkem částku 182 121 025,87 Kč, a to celou na její příslušenství;

- na pohledávku č 3 celkem částku 63 911 100,06 Kč a 909 743,96 EUR.

13) Vzhledem k tomu, že v rozsahu zajištění nebyly přihlášené pohledávky rozděleny na jistinu a příslušenství, provedl žalobce toto rozdělení pro účely určení výše bezdůvodného obohacení podle poměru, v jakém bylo příslušenství pohledávek k jistině u původně přihlášených pohledávek.

Podle tohoto poměru tak:

- u pohledávky č. 1 z celkem přihlášených 1 907 346 930,98 Kč (100 %) jistině ve výši 1 532 090 098,88 Kč odpovídalo 80,33 % a příslušenství ve výši 375 266 272,10 Kč 19,67 %; podle tohoto poměru pak existující výši pohledávky (3 200 000 Kč) po částečném zániku pohledávky odpovídalo 2 570 560 Kč na jistině (80,33 %) a 629 440 Kč na příslušenství (19,67 %);

- u pohledávky č. 2 z celkem přihlášených 1 418 006 583,49 Kč (100 %) jistině ve výši 1 200 000 000 Kč odpovídalo 84,63 % a příslušenství ve výši 218 006 583,49 Kč 15,37 %; podle tohoto poměru pak existující výši pohledávky (319 600 000 Kč) po částečném zániku pohledávky odpovídalo 270 477 480 Kč na jistině (84,63 %) a 49 122 520 Kč na příslušenství (15,37 %);

- u pohledávky č. 3 není třeba žádné rozlišení činit, jelikož její výše je nulová.

13) Bezdůvodné obohacení se pak rovná rozdílu mezi skutečně zaplacenou částkou na jistinu každé pohledávky a na příslušenství každé pohledávky a existující nezániklou jistinou a příslušenstvím každé pohledávky. Takto zjištěný rozdíl (přeplatek) činí:

- u pohledávky č. 1 celkem 172 900 000 Kč (z toho na jistině 79 490 914,28 Kč a na příslušenství 93 409 085,72 Kč);

- u pohledávky č. 2 celkem 132 998 505,87 Kč (vše na příslušenství);

- u pohledávky č. 3 celkem 63 911 100 Kč a 909 743,96 EUR.

Žalovaná se v řízení bránila poukazem na to, že:

1) Žalovaná přihlásila pohledávky do vyrovnání v souladu s právními předpisy, přičemž žalobce nezpochybnil ani výši pohledávek, ani způsob jejich přihlášení. Věřitelé nejsou povinni ocenit při přihlášení předmět zajištění a podle výsledku ocenění rozlišovat v přihlášce zajištěné a nezajištěné části pohledávek. Takový postup by odporoval pravidlu vyjádřenému v § 60 odst. 1 písm. a) ZKV. Povinnost oceňovat předmět zástavy se nepodává ani z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2000, sp. zn. [21 Cdo 297/99](#) (jde o usnesení uveřejněné pod číslem 16/2001 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek - dále jen „R 16/2001“), ve kterém Nejvyšší soud zdůraznil, že i oddělení věřitelé jsou povinni přihlásit své pohledávky do vyrovnání, čímž mimo jiné vyvrátil mylný názor, že oddělení věřitelé jsou povinni odlišit jakousi „zajištěnou“ a „nezajištěnou“ část pohledávky.

2) Žalovaná pro potřeby ustanovení § 58 odst. 2 písm. d) ZKV označila, do jaké maximální výše očekává uhrazení pohledávek z práva na oddělené uspokojení. Přitom je zřejmé, že v době přihlášení pohledávky do vyrovnání nelze přesně určit, kdy a do jaké míry bude pohledávka uspokojena z práva na oddělené uspokojení, a to tím spíše, že během vyrovnání ani po jeho skončení nemusí vůbec dojít k realizaci zástavního práva. Lze proto dovodit, že je na úvaze odděleného věřitele, jak odhadne maximální výši části pohledávky, která nebude uspokojena z práva na oddělené uspokojení a za kterou pak hlasuje ve vyrovnání (čemuž odpovídá i argumentace v usnesení o potvrzení vyrovnání).

3) Ustanovení § 63 odst. 1, poslední věty, ZKV, ve znění účinném od 25. 10. 2000, o zániku pohledávek není použitelné na vyrovnání povolené žalobci 15. 9. 2000, takže k zániku části pohledávek způsobem popsaným v žalobě nedošlo ani dojít nemohlo. Ostatně, označené ustanovení neupravuje následky v něm uvedené pro případy, kdy je veden spor o pravost, výši nebo způsob přihlášení pohledávky; sankcionuje pouze ty věřitele, kteří svou pohledávku nepřihlásili včas. Přitom odkazuje i na rozhodnutí (jde o rozsudek) Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 8. 1999, sp. zn. 25 Co 406/99, uveřejněné v časopise Soudní rozhledy číslo 1, ročník 2000, podle kterého: „Pravomocné skončení vyrovnacího řízení má jiné právní následky pro pohledávky, které byly předmětem vyrovnacího řízení, a jiné pro ty, které jeho předmětem nebyly. Pohledávky, které byly předmětem vyrovnacího řízení, se uspokojují jen částkou, stanovenou ve vyrovnání, a povinnost dlužníka zaplatit neuhrazený zbytek zaniká (§ 63 odst. 1 cit. zák. /rozuměj ZKV/). Pohledávky, které předmětem vyrovnacího řízení nebyly, však nadále trvají. To vyplývá z ustanovení § 63 cit. zák. (rozuměj ZKV“), které nestanoví pro tyto pohledávky žádný zvláštní režim. Z toho tedy pak vysvítá, že po skončení vyrovnání je jejich osud stejný jako před jeho zahájením“.

4) Rozhodčí nález ze dne 20. 10. 2004 je důsledkem sporu mezi mateřskou a dceřinou společností, účelově vyrobeného se záměrem oslabit procesní postavení žalované a není pro žalovanou závazný. Rozhodčím nálezem ze dne 8. 12. 2004, sp. zn. Rsp 160/04, naopak Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky zamítl žalobu společnosti VH vůči žalované.

Rozsudkem ze dne 28. 1. 2009 zamítl O b v o d n í s o u d pro Prahu 7 (jehož věcná příslušnost k projednání sporu byla založena usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 12. 2006) podanou žalobu v plném rozsahu (bod I. výroku) a rozhodl o nákladech řízení (bod II. výroku).

Soud dospěl po provedeném dokazování k závěru, že žaloba není po právu, když ani výkladem ustanovení § 63 odst. 1 ZKV ani z judikatury Nejvyššího soudu nelze dovodit, že by došlo „k zániku části pohledávek nezajištěných, jak tvrdí žalobce a ve zbytku uhrazením v rámci vyrovnacího řízení“. Podle soudu „jde o vytrhávání z kontextu u těchto smluv určitých pasáží, kde se jen obecně stanoví případy nezajištění pohledávek a dalšího postupu ohledně nich, stejně jako ze smluv o postoupení pohledávek o nezajištění části ze všech tří výše citovaných pohledávek. Naopak jsou prohlášení těchto společností žalobce o tom, že nejsou si vědomy toho, že by měly vady. Byl dán z jejich strany slib plnit za žalobce na tyto pohledávky příslušná plnění. Ostatně, Krajský soud v Ostravě shledal

rovněž pohledávky za žalobcem po právu a nebyla tato záležitost žalobcem tehdy zpochybněna, takže je otázkou, zda a kdy došlo u žalobce k opačným závěrům o vzniku bezdůvodného obohacení na jeho úkor plněním v rámci řízení o vyrovnání. Smyslem zákona o vyrovnání je právní jistota v jeho třech probíhajících fázích, na které nemůže vydělat ani dlužník ani věřitel“.

K odvolání žalobce M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 24. 6. 2009, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

Odvolací soud vyšel z ustanovení § 57 odst. 1 a § 59 ZKV, maje s odvoláním na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. [29 Odo 1756/2006](#) (jde o rozhodnutí uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 6, ročníku 2007, pod číslem 94), za určující podobu těchto ustanovení ve znění účinném k 15. 9. 2000.

Následně uzavřel, že podle výsledků provedeného dokazování žalobce jako dlužník ve vyrovnacím řízení neuplatnil žádný nesouhlas či námitky proti pohledávkám, které právní předchůdkyně žalované přihlásila do vyrovnání jako plně zajištěné s právem na oddělené uspokojení. Nedostatek žalobcovy obrany ve vyrovnacím řízení měl za následek jejich uznání dlužníkem (rozuměj opět žalobcem) ve smyslu § 57 odst. 1 ZKV v tom smyslu, že v rozsahu přihlášeném do vyrovnacího řízení existovaly v kvalitě i kvantitě odpovídající přihlášce. Vydal-li proto Krajský soud v Ostravě následně rozhodnutí o potvrzení vyrovnání ze dne 3. 8. 2001, týkající se nepřednostních pohledávek, je podle odvolacího soudu zřejmé, že toto rozhodnutí vycházelo ze zjištění soudu o tom, které pohledávky jsou přednostní a byly již zaplacené a které je třeba jako nepřednostní vypořádat v rozsahu 30 % uspokojení. Z uvedeného podle odvolacího soudu vyplývá, že v daném případě se žalobce nepřipustně domáhá reparace výsledků vyrovnacího řízení plynoucích z výše označeného usnesení Krajského soudu v Ostravě, byť je jím jako účastník ve vztahu k žalované vázán (§ 159a odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu). Stejně tak je pravomocným rozhodnutím konkursního soudu vázán i soud v tomto řízení, ve kterém se žalobce domáhá jiného právního posouzení věřitelem přihlášených pohledávek, k čemuž však tento soud není oprávněn (§ 159a odst. 4 o. s. ř.). Žalobce by proto mohl jako bezdůvodné obohacení ve smyslu ustanovení § 63 ZKV požadovat po žalované pouze tu část pohledávek, kterou by žalované nebo některému z jejich právních předchůdců zaplatil mimo rámec proběhnuvšího vyrovnacího řízení, což ale nebylo součástí žalobních tvrzení. Žalobce se však nemůže domáhat vrácení těch pohledávek, které věřitel úspěšně uplatnil ve vyrovnacím řízení, v jehož rámci byly vypořádány, uzavřel odvolací soud.

Žalobce podal proti rozsudku odvolacího soudu dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., namítaje, že jsou dány dovolací důvody uvedené v § 241a odst. 2 o. s. ř., tedy, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (odstavec 2 písm. a/), a že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 2 písm. b/), a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Zásadní právní význam napadeného rozhodnutí přisuzuje dovolatel řešení otázky:

- 1) zda se uznání dluhu týká i jeho zajištění,
- 2) zda je třeba odlišit okamžik uznání a následný zánik pohledávky,
- 3) zda zákonná fikce uznání dluhu zakládá vyvratitelnou či nevyvratitelnou domněnku existence pohledávky,
- 4) zda je dlužník povinen namítat v rámci vyrovnání veškeré okolnosti týkající se pohledávek, včetně jejich zajištění, byť by to bylo v dlužníkův neprospěch,
- 5) významu závaznosti rozhodnutí ve vyrovnacím řízení,
- 6) zda je zapotřebí vypořádat se v odůvodnění s jinými pravomocnými rozhodnutími, jež dospěla k opačnému závěru, a
- 7) zda je zapotřebí poskytnout účastníkům pro případ odlišného právního posouzení poučení a

vypořádat se se všemi argumenty, z nichž žalobce odvozuje svůj nárok.

V rovině právního posouzení věci dovolatel namítá, že:

1) Odvolací soud založil své úvahy nesprávně na fikci uznání nároku ve vyrovnání ve smyslu § 57 odst. 1 ZKV. Dovolatel však mohl popírat jen pravost nebo výši pohledávek, k čemuž neměl důvod. Z důvodu, se kterým spojuje zánik pohledávek (že nebyly řádně přihlášeny v nezajištěné části), je však ani nemohl popřít. Fikce uznání přitom nastala ke dni právní moci (usnesení o) povolení vyrovnání, kdežto tvrzený zánik pohledávek nastal později, ke dni právní moci (usnesení o) potvrzení vyrovnání, což odvolací soud nezohlednil. Fikce uznání plynoucí ze zákona pak již vůbec nemůže mít vliv na zánik nároku na příslušenství pohledávky dle ustanovení § 53 odst. 2 ZKV (s kteroužto námitkou žalobce se odvolací soud nevypořádal).

2) Odvolací soud podle dovolatele dále opomněl, že uznání zakládá ve smyslu ustanovení § 133 o. s. ř. pouze vyvratitelnou domněnku existence pohledávky a postup žalobce v řízení směřoval právě k vyvrácení této domněnky. K úvaze odvolacího soudu, že pohledávky byly uznány a žalobcovy námitky jsou nepřijatelnou reparací vyrovnacího řízení, dovolatel poukazuje na to, že rozhodnutí vydaná ve vyrovnacím řízení se nezabývají počtem, výší, důvodem a druhem přednostních pohledávek a nadto v pravém smyslu slova nejde o rozhodnutí ve věci samé.

3) Vedle účelu zákona o konkursu a vyrovnání a cíle vyrovnání, jak jsou definovány v § 1 odst. 1 a § 2 odst. 3 ZKV, je dalším cílem vyrovnání dlužníkově oddlužení, aby mohl pokračovat v podnikání. Proto je zákonem upraven způsob zániku pohledávek přihlášených do vyrovnání v té části, k jejímuž splnění nebyl dlužník zavázán podle obsahu vyrovnání. V rozporu s cílem a účelem právní úpravy vyrovnání by bylo, kdyby nezanikaly pohledávky nepřihlášené do vyrovnání, neboť smysl vyrovnání by tím byl zcela popřen. Pro věřitele by totiž bylo výhodné nepřihlásit pohledávku do vyrovnání, což by zakotvovalo nerovnost mezi dlužníkovými věřiteli. Stejný význam pak podle dovolatele musí mít vadné přihlášení pohledávek (jako v této věci), na které se pak hledí, jako kdyby nebyly přihlášeny. Jelikož je nepochybné, že pohledávky nepřihlášené žalobcem do vyrovnání zanikly 14. 12. 2001, je nepochybné i to, že zanikly pohledávky přihlášené právními předchůdci žalované jako zajištěné, a to v části, kterou nekrylo zajištění (v níž byly přihlášeny vadně).

4) Oddělený věřitel hlasuje při vyrovnacím jednání jen za tu část pohledávky, která nebude uhrazena z práva na oddělené uspokojení (§ 58 odst. 2 písm. d/ ZKV), z čehož vyplývá, že věřitel je povinen označit, které pohledávky považuje za zajištěné a v jaké výši. Nepřihlásil-li věřitel včas část pohledávky jako nezajištěnou, tedy nepřednostní, je třeba na ni hledět, jako kdyby nebyla vůbec přihlášena, a vztahuje se tak na ni režim ustanovení § 63 odst. 1 ZKV. Opačný výklad by opět odporoval účelu a smyslu vyrovnání. Přitom ocenění zajištění, respektive určení výše pohledávek, která je zajištěna, musí být objektivně přijatelné a přezkoumatelné; jinak by libovůle odděleného věřitele znevýhodňovala věřitele ostatních, také nezajištěných, pohledávek.

5) Dovolatel (stejně jako v řízení před soudem prvního stupně) připouští, že zákon nestanoví povinnost věřitele ocenit zajištění znaleckým posudkem, ale pokud tak neučiní, musí nést nepříznivé důsledky svého dispozitivního subjektivního chování; potud opět poukazuje na usnesení Ústavního soudu sp. zn. [I. ÚS 435/99](#) a (analogicky) na R 72/2005. Není podstatné, že Krajský soud v Ostravě ani žalobce (jako dlužník) nenamítali ve vyrovnacím řízení nedostatečnost zajištění, když oddělení věřitelé stojí mimo vyrovnací řízení (jejich pohledávky nejsou řešeny v rozhodnutích o vyrovnání). Zjistí-li oddělený věřitel, že zajištění nepokryje jeho pohledávku, je povinen přihlásit příslušnou část pohledávky jako nepřednostní; soud vychází z prohlášení odděleného věřitele, které není povinen přezkoumávat. Důsledky svého dispozitivního jednání nese sám věřitel. Vzhledem k následkům, které mají nečinnost nebo vadné úkony zajištěného věřitele ve vyrovnacím řízení, je logické, že dlužník nemá právo popírat pohledávky co do zajištění, ani důvod upozorňovat věřitele na jeho chyby.

6) I kdyby na takto přihlášenou pohledávku mohlo být nahlíženo jako na „včas a řádně přihlášenou“ (což dovolatel popírá), pak by šlo o pohledávku nepřednostní, nezajištěnou. V takovém případě lze aplikovat ustanovení § 63 odst. 1, věty první, ZKV, podle kterého zaniká ta část závazku, k jejímuž

plnění nebyl dlužník povinen podle obsahu vyrovnání, a sporné pohledávky (jejich část) by zanikly i z tohoto důvodu.

7) Soudy obou stupňů dospěly k nesprávnému právnímu názoru také proto, že se nezabývaly celou žalobcovou argumentací, konkrétně tou její částí, která brojí proti úrokům hrazeným (přes ustanovení § 53 odst. 2 ZKV) za dobu po právní moci (usnesení o) povolení vyrovnání.

V rovině tvrzených vad řízení dovolatel namítá, že:

1) Odvolací soud potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně na základě zcela odlišné a překvapivé argumentace o uznání pohledávek, s níž účastníky neseznámil, přičemž argumenty soudu prvního stupně se nezabýval. Tím podle dovolatele porušil zásadu dvouinstančnosti řízení, čímž ve svých důsledcích zasáhl do žalobcova práva na spravedlivý proces ve smyslu článků 36 odst. 1 a 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod; potud dovolatel odkazuje na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. [I. ÚS 129/06](#) (jde o nále z dne 22. 10. 2008).

2) Soudy obou stupňů se nezabývaly celou žalobcovou argumentací, konkrétně tou její částí, která brojí proti úrokům hrazeným (přes ustanovení § 53 odst. 2 ZKV) za dobu po právní moci (usnesení o) povolení vyrovnání.

3) Soudy obou stupňů se nedostatečně vypořádaly s tím, že existuje pravomocné rozhodnutí s účinky rozsudku, a to nále z rozhodčího soudu ze dne 20. 10. 2004.

Žalovaná ve vyjádření navrhuje dovolání zamítnout, opakujíc výhrady, jež vznesla v rámci svého vyjádření v řízení před soudem prvního stupně, tak jak jsou reprodukovány výše jako body 1) až 4) tohoto vyjádření.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 30. 6. 2009) se podává z bodu 12., části první, článku II. zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Nejvyšší soud shledává dovolání přípustným dle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. pro zodpovězení otázky, jakým způsobem se uspokojuje oddělený věřitel, jenž přihlásil pohledávku do vyrovnání s právem na oddělené uspokojení, po skončení vyrovnání; v tomto ohledu jde o věc dovolacím soudem dosud neřešenou.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (a se zřetelem ke způsobu, jímž byla založena přípustnost dovolání, ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Nejvyšší soud se věcí zabýval nejprve v rovině právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Nejvyšší soud úvodem podotýká, že v důvodech rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 8. 9. 2010, sp. zn. [31 Cdo 1693/2008](#), uveřejněného pod číslem 34/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 34/2011“), ve věci, které se dovolatel účastnil jako žalovaný a jež se shodou okolností týkala přímo dovolatelova vyrovnání, se především přihlásil k závěrům, jež zformuloval ve výše označeném rozsudku sp. zn. [29 Odo 1756/2006](#); tam uzavřel, že pro posouzení, v jakém znění má být na vyrovnací řízení použito

ustanovení § 63 odst. 1 ZKV (zda ve znění účinném před 25. 10. 2000 nebo od tohoto data), je určující, kdy bylo vydáno usnesení o povolení vyrovnání.

Z výše řečeného plyne, že pro další úvahy Nejvyššího soudu o účincích povolení, potvrzení a skončení dlužníkovy (dovolatelova) vyrovnání je rozhodný výklad zákona o konkursu a vyrovnání ve znění účinném do 24. 10. 2000, tj. naposledy ve znění zákona č. 214/2000 Sb.

Podle ustanovení § 46 ZKV dlužník, u kterého jsou dány podmínky pro prohlášení konkursu, může podat u soudu příslušného ke konkursu (§ 3 odst. 1) návrh na vyrovnání. Soud projedná návrh, jen nebyl-li už prohlášen konkurs (odstavec 1). V návrhu uvede dlužník, jaké vyrovnání nabízí. Může přitom nabídnout vyrovnání formou nové emise akcií nebo jiných cenných papírů emitovaných dlužníkem nebo i nepeněžní formou, například vydáním části aktiv, jež bezprostředně nesouvisí s vlastní podnikatelskou činností dlužníka. Osoby ochotné zavázat se za splnění vyrovnání jako spoludlužníci nebo ručitelé musí návrh spolupodepsat. Není-li vypořádáno společné jmění manželů, musí návrh podepsat i manžel dlužníka na důkaz, že souhlasí s použitím veškerého majetku z nevypořádaného společného jmění k účelu vyrovnání. Všechny podpisy musí být úředně ověřeny (odstavec 2).

Z ustanovení § 52 odst. 2 písm. f) ZKV plyne, že povolení vyrovnání má mimo jiné i ten účinek, že u pohledávek zahrnutých do vyrovnání nastávají účinky uznání závazku dlužníkem.

Dle ustanovení § 53 odst. 2 ZKV z vyrovnání jsou vyloučeny úroky včetně úroků z prodlení ode dne, kdy povolení vyrovnání nabylo právní moci, a právo na ně zaniká dnem, kdy právní moci nabylo usnesení o potvrzení vyrovnání.

Ustanovení § 57 odst. 1 ZKV dále určuje, že správce zapíše přihlášky do seznamu v tom pořadí, v jakém došly soudu, a to odděleně přihlášky přednostních pohledávek od ostatních. Přihlášené pohledávky přezkoumá podle obchodních knih a jiných písemností. Soud si vyžádá vyjádření dlužníka, zda jednotlivé pohledávky uznává. Popírá-li dlužník pohledávku, musí pro to uvést důvody. Nevyjádří-li se dlužník ve lhůtě dané správcem, platí, že pohledávku uznává; uznání pohledávky platí i v případě, že bude do tří let prohlášen konkurs na dlužníkův majetek.

Z ustanovení § 58 odst. 2 ZKV se podává, že při vyrovnacím jednání (§ 50 odst. 3 písm. b/) soud zjistí, kteří věřitelé jsou ochotni přijmout návrh na vyrovnání. O právu hlasovat platí obdobně ustanovení § 38 s těmito odchylkami: (...) d) oddělení věřitelé (§ 28) hlasují jen za tu část pohledávky, která nebude uhrazena z práva na oddělené uspokojení (§ 28).

Podle ustanovení § 60 odst. 1 písm. a/ ZKV soud usnesením vyrovnání potvrdí, jestliže je mimo jiné splněna i ta podmínka, že nároky osob oprávněných požadovat vyloučení věci, nároky oddělených věřitelů (§ 28) a nároky na poskytnutí výživy nejsou vyrovnáním dotčeny.

Dle ustanovení § 63 ZKV nabylo-li usnesení o potvrzení vyrovnání právní moci a dlužník úplně a včas své povinnosti podle něho splnil, zaniká jeho povinnost splnit věřitelům část závazku, k jejímuž plnění nebyl povinen podle obsahu vyrovnání, a to i tehdy, jestliže hlasovali proti přijetí vyrovnání nebo se hlasování nezúčastnili (odstavec 1). Na základě pravomocného usnesení o potvrzení vyrovnání pro pohledávku zapsanou do seznamu přihlášek lze vést výkon rozhodnutí s výjimkou případů popření pohledávky dlužníkem nebo správcem. Výkonem rozhodnutí mohou být proti dlužníkovi vymáhány i náklady řízení, jež byly určeny ve vyrovnání, nebyly-li zaplacený nebo zajištěny ve lhůtě k tomu stanovené (§ 61 odst. 1 písm. c/) [odstavec 4].

Prostřednictvím R 34/2011 (na něž v podrobnostech odkazuje) dále Nejvyšší soud sjednotil rozhodovací praxi soudů v závěru, podle kterého splněním potvrzeného vyrovnání podle zákona o

konkursu a vyrovnání zanikla dlužníku povinnost plnit neuspokojený závazek i ohledně pohledávky, kterou věřitel do vyrovnání nepřihlásil; k tomu výslovně dodal, že to platí i pro vyrovnání povolená v době do 24. 10. 2000.

V R 34/2011 Nejvyšší soud též vysvětlil (odkazuje v literatuře na dílo Zoulík, F.: Zákon o konkursu a vyrovnání. Komentář. 3. vydání, Praha, C. H. Beck 1998 /dále jen „Zoulík, 3. vydání“/, str. 210-211), že k základním rysům vyrovnání, odlišujícím je od konkursu a vzniklého (historicky) jako způsob řešení dlužníkovra úpadku vylučující nebo alespoň omezující negativa řešení dlužníkovra úpadku konkursem, patří (má patřit) rychlost řízení (ve srovnání s konkursem), určitost uspokojení věřitelů (jak z hlediska míry uspokojení, tak z hlediska termínů a z hlediska zajištění plnění) a zánik neuspokojených zbytků pohledávek, který umožňuje, aby dlužník opětovně působil v hospodářském životě nezatížen břemenem vymahatelných závazků.

A konečně, R 34/2011 se přihlašuje též k závěrům zformulovaným v R 16/2001, podle kterých na výzvu soudu podle ustanovení § 50 odst. 3 písm. c) ZKV jsou povinni přihlásit k vyrovnání ve lhůtě v ní uvedené své pohledávky všichni věřitelé dlužníka, tedy i oddělení věřitelé a věřitelé přednostních pohledávek.

V takto ustaveném právním a judikatorním rámci Nejvyšší soud k jednotlivým právním otázkám rozhodným pro dovolací přezkum uvádí následující:

1) K uznání závazku.

Zjednodušeně řečeno je vyrovnání svou podstatou hromadnou dohodou dlužníka s věřiteli o způsobu vypořádání jeho závazků. Proto zákon o konkursu a vyrovnání konstruuje účinky uznání závazku dlužníkem (ve smyslu ustanovení § 558 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, nebo § 323 obch. zák.) nikoliv až ve spojení s přezkoumáním přihlášek pohledávek zařazených na seznam (§ 57 odst. 1 ZKV), jak dovozuje odvolací soud, nýbrž již ve vztahu k těm pohledávkám, které dlužník zahrnul do návrhu na vyrovnání (§ 46 ZKV), a to jakmile soud vyrovnání povolí (jakmile nastanou účinky usnesení o povolení vyrovnání); srov. ustanovení § 52 odst. 2 písm. f) ZKV. Srov. k tomu v literatuře např. Zoulík, 3. vydání, str. 228 nebo Steiner, V.: Zákon o konkursu a vyrovnání. Komentář. 2. vydání. Linde Praha, a. s., Praha 1996 (dále jen „Steiner, 2. vydání“), str. 264. Vzhledem k tomu, že rozsah pohledávek zahrnutých do vyrovnání dlužníkem při podání návrhu na vyrovnání může být užší, než rozsah pohledávek následně přihlášených do vyrovnání věřiteli, konstruuje zákon o konkursu a vyrovnání (v § 57 odst. 1) účinky uznání pohledávky dlužníkem také z výslovného projevu dlužníka, že pohledávku uznává (§ 57 odst. 1, věta třetí, ZKV) nebo z dlužníkovra nečinnosti (z toho, že se dlužník ve smyslu § 57 odst. 1, věty páté, ZKV nevyjádří k přihlášené pohledávce ve lhůtě dané správcem). V literatuře se takovému uznání přisuzují účinky nevyvratitelné domněnky (srov. opět Steiner, 2. vydání, str. 281); v dalším průběhu vyrovnacího řízení totiž dlužník nemůže takový účinek zvrátit a pravomocné usnesení o potvrzení vyrovnání pro takto uznanou pohledávku zapsanou do seznamu přihlášek je ve spojení s tímto seznamem exekucním titulem (srov. § 63 odst. 4 ZKV). Takový exekucní titul se ovšem může prosadit nad rámec kvóty přiřčené věřitelům podle potvrzeného vyrovnání, jen nebylo-li soudem potvrzené vyrovnání splněno (srov. § 63 odst. 3 a § 64 ZKV) nebo stalo-li se neúčinným či neplatným (srov. § 65 ZKV). Při splnění vyrovnání totiž nastávají účinky předjímané ustanovením § 63 odst. 1 ZKV (povinnost dlužníka splnit věřitelům část závazku, k jejímuž splnění nebyl povinen podle obsahu vyrovnání, tím zanikla).

Jinak řečeno, jestliže věřitelé včas a řádně obdrží na úhradu svých osobních pohledávek vůči osobnímu dlužníku ve vyrovnání určenou kvótu, zaniká povinnost dlužníka plnit na osobní pohledávku ve zbývajícím rozsahu.

Takový účinek ovšem nevypovídá ničeho o vlivu potvrzeného a splněného vyrovnání na práva oddělených věřitelů, o nichž je zřejmé, že mohou (mají) být uplatňována i po skončení vyrovnání

(srov. § 60 odst. 1 písm. a/ ZKV). Výše uvedené závěry sice předznamenávají osud práv oddělených věřitelů, usnesení o povolení, potvrzení a skončení vyrovnání však tato práva neřeší; proto je již na tomto základě zjevně nesprávný závěr odvolacího soudu o tom, že žalobce se nepřipustně domáhá reparace výsledků vyrovnacího řízení plynoucích z rozhodnutí o potvrzení vyrovnání. Kdyby mělo platit (jak argumentuje dovolatel), že pohledávka žalované v nezajištěném rozsahu zanikla splněním potvrzeného vyrovnání ve smyslu § 63 odst. 1 ZKV, pak by žalobou uplatněný nárok nebyl „nepřipustnou reparací výsledků vyrovnacího řízení“, nýbrž logickým krokem plynoucím z naplnění účinků splněného vyrovnání. Argument, podle kterého je výrok pravomocného usnesení o potvrzení vyrovnání závazný pro dlužníka (ve smyslu ustanovení § 159a odst. 1 o. s. ř., na usnesení přiměřeně aplikovatelného dle § 167 odst. 2 o. s. ř.), k závěru, že žaloba není důvodná, nevede, není-li ozřejmeno, v čem se taková závaznost má projevit při posouzení, zda oddělený věřitel po skončení vyrovnání prosazoval právo na uspokojení své pohledávky v souladu se zákonem o konkursu a vyrovnání.

2) K právu na oddělené uspokojení ve vyrovnání.

Podle ustanovení § 28 odst. 1 ZKV věřitelé pohledávek, které byly zajištěny zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, převodem práva dle § 553 občanského zákoníku nebo postoupením pohledávky dle § 554 obč. zák. (dále jen „oddělení věřitelé“), mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena ze zpeněžení věci, práva nebo pohledávky, jimiž byla zajištěna.

Ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 písm. a) ZKV je jednou z podmínek potvrzení vyrovnání také to, že nároky oddělených věřitelů ve smyslu § 28 ZKV nejsou vyrovnáním dotčeny. Ve spojení s textem § 28 odst. 1 ZKV z uvedeného plyne, že tím nárokem odděleného věřitele, který nemůže být dotčen vyrovnáním, je „právo odděleného věřitele, aby jeho pohledávka byla uspokojena ze zpeněžení věci, práva nebo pohledávky, jimiž byla zajištěna“. Mezi oddělené věřitele přitom patří i věřitelé pohledávek, které byly zajištěny zástavním právem (mezi takové věřitele patřili ve vyrovnání právní předchůdci žalované). Právem zástavního věřitele coby věřitele odděleného, které nemůže být dotčeno vyrovnáním, je ve světle řečeného „právo zástavního věřitele, aby jeho pohledávka byla uspokojena ze zpeněžení zástavy“ (v konkrétním případě tvořené nemovitostmi).

Rozsah práv zástavního věřitele ve vyrovnání, jak byla popsána v předchozím odstavci, je zjevný tam, kde zástavní věřitel není osobním (nýbrž pouze zástavním) věřitelem dlužníka ve vyrovnání (tedy, je-li dlužník pouze zástavním dlužníkem a nikoli osobním dlužníkem tohoto věřitele). I v takovém případě má zástavní věřitel vůči (jen) zástavnímu dlužníku (jenž „ručí“ pouze zástavou) peněžitou pohledávku, kterou zástavní věřitel vymáhá (může vymáhat) po zástavním dlužníku s omezením daným právě tím, že uspokojení peněžitého nároku zástavního věřitele lze vynutit jen zpeněžením majetku sloužícího jako zástava. V literatuře srov. k tomu např. Bureš, J. – Drápal, L.: Zástavní právo v soudní praxi, 2. vydání, Praha, C. H. Beck 1997, str. 16 a 17, a v rozhodovací praxi soudů např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2005, sp. zn. [29 Odo 396/2003](#), uveřejněný pod číslem 31/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 1997, sp. zn. [2 Cdon 1612/96](#), uveřejněné pod číslem 30/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 1997, sp. zn. [2 Cdon 967/97](#), uveřejněné pod číslem 46/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Podstata věci se ovšem nemění (což v argumentační rovině uniklo účastníkům sporu i oběma soudům) ani tehdy, je-li zástavní věřitel současně osobním věřitelem dlužníka ve vyrovnání (tedy, je-li dlužník jak osobním dlužníkem, tak zástavním dlužníkem /majitelem zástavy/ tohoto věřitele).

Zástavní věřitel, který je i osobním věřitelem dlužníka (jenž je současně dlužníkem zástavním) ve vyrovnacím řízení vedeném podle zákona č. 328/1991 Sb., má po skončení vyrovnání splněného

dlužníkem jen právo na uspokojení osobní pohledávky ze zástavy, nikoli již z jiného dlužníkovy majetku. Osobní závazek dlužníka vůči tomuto věřiteli zanikl v rozsahu, v němž dlužník nebyl k jeho plnění povinen podle obsahu vyrovnání (stejně jako ostatní dlužníkovy osobní závazky), splněním potvrzeného vyrovnání (§ 63 odst. 1 ZKV). Vyrovnáním „nedotčena“ zůstala pouze „zástavní pohledávka“.

Po splnění potvrzeného vyrovnání dlužníkem (žalobcem) tedy zástavní věřitel (žalovaná, respektive její právní předchůdci), jenž byl i osobním věřitelem dlužníka, mohl po dlužníku, jenž byl jeho osobním i zástavním dlužníkem, požadovat pouze uspokojení osobní pohledávky v rozsahu odpovídajícím maximálně hodnotě zástavy (až do výše výtěžku zpeněžení zástavy). Srov. k tomu v literatuře opět Steiner, 2. vydání, str. 288 až 290.

V tomto ohledu navazuje vyložená právní úprava i na historický vývoj úpravy konkursního práva na území České republiky.

Postavení odděleného věřitele ve vyrovnání řešilo obdobným způsobem již císařské nařízení č. 337/1914 ř. z., kterým se zavádí řád konkursní, vyrovnací a odpůrcí (dále též jen „císařské nařízení“), recipované Československou republikou a platné na jejím území až do 1. 4. 1931, kdy nabylo účinnosti zákon č. 64/1931 Sb. z. a n., kterým se vydávají řady konkursní, vyrovnací a odpůrcí (dále též jen „konkursní řád“). Srov. v tomto ohledu v císařském nařízení § 11, § 46 a § 53 vyrovnacího řádu a v konkursním řádu pak § 13, § 47 odst. 1 a § 54 odst. 1 vyrovnacího řádu. Označená ustanovení císařského nařízení pak byla v intencích závěrů zformulovaných výše předmětem výkladu v rozhodnutích uveřejněných ve Sbírce rozhodnutí nejvyšších stolic soudních Čs. republiky, kterou uspořádal Dr. F. Vážný (dále jen „Vážný“), pod čísly 3420, 5584 a 6673. Právní úprava vyrovnání podle císařského nařízení i konkursního řádu se od právní úpravy vyrovnání obsažené v zákoně o konkursu a vyrovnání lišila jen v tom, že oddělení věřitelé nebyli povinni přihlašovat se do vyrovnání (srov. Vážný 3420) a že v rozsahu převyšujícím splněnou vyrovnací kvótu měla osobní pohledávka věřitele povahu naturální obligace (nezanikala, ale došlo jen k jejímu oslabení); srov. opět Vážný 3420 a 5584.

Právní posouzení věci odvolacím soudem tudíž správné není.

3) K úročení pohledávek podrobených vyrovnání.

Dovolání je opodstatněné i v tom, že soudy nižších stupňů se nezabývaly argumentací dovolatele ohledně úročení pohledávek žalovanou. Z ustanovení § 53 odst. 2 ZKV je přitom zjevné, že úroky, včetně úroků z prodlení, ode dne, kdy povolení vyrovnání nabylo právní moci, jsou z vyrovnání vyloučeny a že právo na ně zaniká dnem, kdy nabylo právní moci usnesení o potvrzení vyrovnání. Tento účinek samozřejmě postihuje všechny osobní pohledávky, včetně těch, k nimž věřitelé uplatnili i právo na oddělené uspokojení.

Jinak řečeno, je-li osobní pohledávka zástavního věřitele vůči osobnímu dlužníku, jenž je současně zástavním dlužníkem, podle stavu ke dni, kdy nabylo právní moci usnesení o povolení vyrovnání takovému dlužníku, nižší než hodnota zástavy, která ji zajišťuje, nelze částku, o kterou výtěžek zpeněžení zástavy převyšuje takto určenou pohledávku, použít na úhradu úroků a úroku z prodlení, které měly přirůst k zajištěné pohledávce v době od právní moci usnesení o povolení vyrovnání; právo na toto příslušenství zaniklo všem věřitelům vůči dlužníku dnem právní moci usnesení o potvrzení vyrovnání (které bylo následně i splněno).

Právní posouzení věci odvolacím soudem (tak) neobstojí ani v tomto ohledu.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), napadený rozsudek a spolu s ním ze stejných důvodů i rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta druhá, o. s. ř.).

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí soudů obou stupňů neobstála již v rovině právní, pokládal Nejvyšší soud za nadbytečné zabývat se i existencí dovolatelem tvrzených vad řízení. Tyto námitky dovolatele vezme v další fázi řízení v potaz soud prvního stupně. Ten bude také věnovat náležitou pozornost požadavkům kladeným na obsah písemného vyhotovení rozsudku v ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř.